

likrat se namreč zgodi nesreča, da s teletom vred pogine še krava, kar gotovo ni mala škoda. To pa je navadno največ odvisno od kakovosti postrežbe pri takej živini. V naslednjem ne mislim povedati mnogo novega, le nekaj napak mi je omeniti, vsled katerih krave dostikrat povržejo, ali pa še same zraven končajo.

Na kmetih je navada, da se zapomni obrok, kadar je bila krava pri biku. Kadar se bliža čas iztelitve, pa se jame kravi dajati navaden »priboljšek« v krmi, kar se navadno imenuje »kuha«. V ta namen se kuhajo olupki, repa, grahovo stročje, medlo zrnje ali kaj enacega, včasih se primeša še v škal dobre rezanice, da se popari. To se daje z namenom, da krava bolj »priredi«. V drugem bi temu ne bilo toliko ugovarjati, ali nevarnost je, da tele v kravi preveč ne zraste, da se ga potem krava ne more znebiti. To se je že večkrat primerilo, zlasti pri junicah, katere na prvo telijo. Bolje toraj je, kravo pred iztelitvijo z navadno krmo hraniti, »priboljšek« naj sledi po iztelitvi. Vsaj se potem pri boljšej hrani mleko kmalo pomnoži, da teletu vsled tega ne primanjkuje živeža.

V drugem se jako križa mnenje med na ukom šolanih živinorejcev in prostim ljudstvom gledé »zmolzila« ali prvega mleka. Prvi trdé, da mora to mastno mleko dobiti tele, da mu čeva izčisti, drugi pa verujejo, da ono teletu škoduje, celo da mu napravlja drisko. Resnica bode menda na sredi. Da bi ono bilo škodljivo teletu, tega že zdrava pamet ne verjame, če je le vime zdravo. Nasproti pa tudi si lahko mislimo, da vsega mleka s prva tele ne more porabiti in to več dnij, zlasti ako je krava dobra molznica. Ako bi tele k temu silili, more mu preobilnost škodovati, kakor vsakemu drugemu želodcu.

Najvažnejše pri vsem je porod. Ako se ta posreči, je večina nevarnosti pri kraju. Dostikrat pa se ta ne godi pravilnim potom, ter je nasledek — nesreča. Vendar ta še ni tako neizogibna, kakor nekateri mislijo. Ako tele ne leži pravilno v maternici, ali če je pōpek h hrbtenici prirasen, ali če krava nima dosta moči se iznebiti teleta; v vseh teh slučajih pomaga lahko človek, samo da je skušen in previden. V takih slučajih si mora namazati roko z oljem in seči z njo v maternico ter ondi rahlo vse uravnati. Nato polahko pomaga teletu iz maternice in nevarnost je navadno pri kraju. Najbolj je pri tem delu paziti, da maternice ne rani, kajti to bi imelo zlo slabe nasledke.

Kar se tiče trebila, to pa ni treba siliti z rokami, da bi se iztrgalo. Ako ne odide samo, v pravem času, v 12 do 24 urah, mora se seveda zdraviti v ta namen s pogrevanjem križa in zadnjega dela krave. Če to nič ne pomaga, bolje je, da trebilo segnije, nego da bi se s silo iztrgalo! Prvo ne rodi slabih nasledkov, med tem ko zadnje lahko pouzroči nevarno bolezen.

Glede telet moram omeniti sledeče. Ako se namerava tele rediti za dom, naj ima do šestega tedna glavni živež v mleku, če tudi se mu je že v četrtem začelo za poskušnjo v jasnih prilagati nekoliko dišečega sena. Mesto da grize steljo, jasi ali plot, loti naj se sena. Pijače se navadi najlozje s tem, ako navadimo ga, da prste sesa. Nekaj časa se naj drži v skledi mleka par prstov mu v gobec, da z njih sesanjem pije mleko. Pozneje lahko se mleku primeša voda, dokler se ne navadi te naravnost piti. Enako je s krmo. Ko zmanjkuje mleka, naj se mu po sili da nekaj žgancev, zatem se krmi priložijo v jasi in ko se teh navadi, lahko je potem postreči z drugo hrano, med katero je med otrobi, kruhom ali žganci najbolj zdrav oves. Razun ovsa in ječmena se sploh nobeno zrnje ne priporoča za vzrejo telet.

Ako pa tele redimo za mesnico, tedaj moramo posebno skrbeti, da ono ne bo gladovalo. Ako ima krava

premalo mleka, moramo predno se spusti k sescu, na pol nasitati z žganci, vsaki dan enkrat naj se mu tudi dá masti. Nekateri dajejo teletom tudi jajca, ali na te je mesar hud, ker ga s tem hočejo prevariti. Takšno tele se namreč ošlata jako rejeno, kadar se zakolje, mu pa meso upade. Sploh je pri tej kupčiji svetovati, da se pogodita o ceni na vago, ker poprečni kup navadno gre prej dobiček skušenemu mesarju, nego neizkušenemu kmetu. Pravično pa vendar je, da je dobička deležen bolj on, ki skrbi in s trudom redi živino, nego ta, ki ima le jedno uro delo z njim, da ga zakolje. O tem bi bilo še dosti kaj govoriti, ali za sedaj bodi dovolj!

Pohorski.

Sejmovi. Dne 24. aprila v Št. Juriju ob južni žel., v Mozirju in Dobjem. Dne 26. aprila v Rogatcu, pri Sv. Juriju na Ščavnici, v Št. Lenartu v Slov. gor., v Kostrivnici, v Kozjem, v Dobovi, v Orešju, v Vuzenici, v Gotovljah, pri Sv. Juriju pod Tabrom in v Vojniku. Dne 28. aprila na Vranskem, v Imenem in na Malih Rodnah nad Slatino.

Dopisi.

Od Sv. Marka niže Ptuja. Vesele velikonočne praznike nam je letos ogrenilo ostudno streljanje s samokresi, ki se je kljub prepovedi bilo zadnja leta tako razširilo, da je groza in strah. Razposajena mladina — vmes soli komaj odrasli smrkoveci streljali so ne le po vaséh, nego tudi pri cerkvi in v cerkev ter motili službo božjo. Vse svarjenje dušnih pastirjev je zaman ter razbrzdane fantaline napravi le še bolj predrzne. Znan nam je kraj, kjer je taka svojat jedino zaradi tega, ker je župnik bil prepoved e. kr. okr. glavarstva objavil, prišla ob polnoči pred farovž ter streljala v vrata in zid, da se je vse treslo. Tudi pri nas se je letos brez vsakega povoda zgodilo kaj jednakega. Pa tudi drugače je kaznivredna razvada rodila letos žalostne sadove. Jeden petnajstleten fant odstrelil si je palec desne roke, drug je ustrelil tovariša v trebuh in ga precej ranil, na velikonočni ponedeljek popoldne pa, ko je zopet pokalo, kakor bi bili na Kreti, užgali so fantje z neprevidnim streljanjem tik cerkve hišo, ki je z gospodarskim poslopjem in sosednjim škednjem vred do tal zgorela. Le mirnemu vremenu in hitri pomoči se je zahvaliti, da se niste uneli še sosednja hiša in tik nje stoječa župnijska cerkev. Nevarnost za cerkev, potem pa tudi za šolo in farovž je bila velika. V tem oziru morali bi, ker brezvestni stariši ničesar ne storijo, strogo postopati mero-dajn krogi, zlasti pa občinski predstojniki ter z vsemi sredstvi zabranjevati take razvade, ki žalijo Boga in vsako verno srce ter spravljajo v nevarnost imetje in življenje.

Iz Celja. (Morilec.) Pavel Ferme, kateri je l. 1895 storil tako grozne zločine — 4 ljudi je roparsko umoril — ni več med živimi; dne 13. aprila ob 6. uri zjutraj je bil v dvorišču celjske kaznilnice obešen. Že davno so oni, ki so vedeli za Fermetove hudobije, tako smrt pričakovali, saj je bil hudodelnik že 31. marcija 1896 obsojen na vešala. A ker se je Ferme delal slaboumnega, se sodba ni izvršila, dokler se zdravniki niso prepričali, da je popolnoma zdrav in dokler se ni odreklo pomiloščenje. Dne 12. aprila ob 9. uri dopoldne naznani predsednik okrožnega sodišča celjskega Ulepič kaznjencu, da je presvitli cesar potrdil obsodbo, katera se ima kmalu izvršiti. Naznanilo je jetnika popolnoma potrlo, tresel se je na vsem životu, spoznal je, da zanj ni več nobene milosti, katere še je zmiraj upal. A res-

nici na ljubo moramo priznati, da je bil Ferme popolnoma vdan v svojo žalostno usodo. Popoldan istega dne je prejel zakrament sv. pokore, celo noč je prečul v molitvi, v torek 13. aprila je bil ob 1/5 obhajan, ostali čas do 6. ure pa je zopet molil. Trumoma je vrelo ljudstvo v torek zgodaj proti sodniškemu poslopju. V dvorišče je prišlo mnogo radovednih, oddelek vojakov in člani poverjenstva (komisije). Zamolklo so doneli udarci ure, ki je bila šest, smrtna tišina zavlada, iz celice pripeljeta rabeljeva pomočnika Fermeta, ki je imel roki pred seboj zvezani. Ob strani gre duhovnik skrižem v roki, katerega nesrečnež med potjo poljubuje. Smrtno bled kliče Ferme večkrat: Jezus, Marija in Jožef pomagajte mi, proseč: pustite me, pustite me — grozen prizor! Deželnega sodišča svetnik Ulčer izroči hudodelnika rabelju z besedami: V imenu Njegovega Veličanstva vam izročim k smrti obsojenega Pavla Ferme, storite svojo dolžnost! Rabeljeva pomočnika obsojenca privzdigneta, rabelj mu položi vrv okoli vratu, duhovnik moli zanj nekatere molitve in v malih trenutkih ne živi več oni, ki je bil strah in groza ljudem. Obešenec je bil čez eno uro vzeti raz vešala, blagoslovljen in pokopan na pokopališču tukajšnje bolnišnice. Bog bodi milostljiv njegovi duši.

Iz Kapele pri Radgoni. (Naše bralno društvo) priredi 2. dan maja meseca, na vrtu R. Horvatove gostilne v Kapeli, veselico s petjem in tamburanjem in sicer se sledečim vspeledom: 1. Pozdrav. 2. D. Jenko: Naprej zastava Slave! (udarjajo tamburaši). 3. Hr. Volarič: Pomlad (mešan zbor). 4. Iv. pl. Zaje: Hrvaticam (tamburaši). 5. P. H. Sattner: Na planine! (moški zbor). 6. Brož: Ljubim te! (svirajo tamburaši). 7. A. Hajdrih: Pri oknu sva molče slonela (čveterospev). 8. Iv. pl. Zaje: Potpouri iz opere »Nikola Šubić Zrinjski« (udarjajo tamburaši). 9. Hr. Volarič: Pogovor z domom (mešan zbor). Komur je znano, koliko truda je treba celo po mestih in trgih, kjer je močij na izbiro, da se priredi veselice, priznal bo pač našim požrtvovalnim narodnim voditeljem v Kapeli, da storé »ne samo, kar velewa jim stan«. Žal pa, da nas je zadela v zadnjem času britka izguba. Zapustil nas je namreč č. g. Jernej Frangež, sedaj provizor pri Sv. Marjeti. Veliko je pripomogel g. Frangež k razvitku društvenega življenja v Kapeli. Bralno društvo je zgubilo z njim vrlega voditelja, naši pevci pa izbornega sotrudnika. Da imamo v Kapeli tako lepo, veličastno in ganljivo cerkveno petje, zahvaliti se nam je osobito g. Frangežu. Za vse lepo in dobro vnetemu gospodu kličemo hvaležni Kapelčani iz dna srca: Bog Vas živi, Bog Vas ohrani, Bog Vam povrni Vaš trud!

Z Veternika. (Nemškutarija.) Z našega hribovitega Veternika, ljubi »Slov. Gospodar«, pač se menda nisi nobenega dopisa prejel. Ker pa tudi pri nas radi čitamo ta cenjeni list, te prosim, sprejmi tudi iz našega kraja nekoliko vrtic. Seveda kmečka roka ni nič kaj pripravna za tako stvar, a sila kola lomi, pravi pregovor. Zato se moramo tudi mi kmetje ozirati na neko vrsto ljudij, katerim pravi svet: nemški liberalci. Zdaj smo pa pod Nemce prišli, tako tarnajo ljudje pri nas, ker so pri zadnji trški volitvi v Kozjem »nemčurji« Slovence izpodrinili. Pa kdo je tega kriv? Neki Nemeč, zagrizen sovražnik Slovencev, je pred nekoliko leti privandral v Kozje in tukaj s slovenskimi žulji obogatel, zdaj pa hoče vse podjarmiti v nemštvo. Vprašam Vas, dragi Kozjani, kako ste poprej shajali, ko tega »ferbolterja« tukaj ni bilo? Mar mislite, da je ta g. oskrbnik Kragora prijatelj delavcev? Ne, nikakor ne. Ako bi on tak bil, tedaj pa bi se pri njegovih dninarjih drugače ravnalo, kakor se z njimi ravna. Na važnejše Vas Kozjani opozarjam! Možje, rojaki, ki ste še naši, pomislite vendar, ali je to častno za nas, če se mi prepustimo temu

ptujcu »temnemu« Nemcu. Ali nismo mi dolžni, da si ohranimo pošteno svoj materin jezik, da ga ne prodamo tako, kakor V. in njegov bližnji sosed P. Če se Nemci in naši odpadniki toliko navdušujejo za nemštvo, pa tudi oni ne smejo nam zameriti, če se mi navdušujemo za našo pošteno slovensko katoliško stvar in slovenski jezik. Možje, vzdramate se, da ne postanete podlaga ptujčevemu trebuhu. Dosti za danes, boste še pa drugič kaj zvedeli, ako Vas bo skrbelo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Cesar nekateri željno pričakujejo, to se doslej še ni zgodilo: ministerstvo še ostane naprej, kakoršnje je bilo, na pol konservativno, na pol liberalno. Grof Badeni se toraj ne more odločiti, ali se morebiti tudi ne sme, za novo večino v drž. zboru. — Dr. Lueger je tedaj že vendar-le župan na Dunaju! V torek je slovesno prisegel za to svojo, jako častno službo. Govoril je sicer krščanski, kakor še noben župan pred njim, nemštvo pa je, kakor sodimo, preveč povzdignil, četudi vemo, da bi sicer imel od Nemcev sitnostij, katerih se mu sedaj ni bati.

Češko. Kdo bi bil mislil, da bodo mladočeški poslanci kedaj v zvezi z nemškimi konservativci! In vendar je sedaj tako, odkar je nova večina v drž. zboru gotova; v tej imajo mladočeški poslanci največ moč, vse druge stranke, ako vzamemo vsako posebej, pa so na število poslancev manjše. Vsled tega pa češki radikaleci s to zvezo niso nič prav zadovoljni, ljubša bi jim bila zveza že z nemškimi liberalci, se ve, da samo zato, ker so s temi, kar se tiče sv. vere, enih mislij.

Štajarsko. O binkostih bode v Gradcu shod nemške »kmečke stranke«; na tem shodu pa se zberó le liberalna gospóda, kmeta bode ondi zastonj iskati, in prav bode tako, kajti nemški liberalizem ima na rovašu vse postave, katere nalagajo kmetu bremena, a koristij mu nobenih ne dajo, dokler je pošten in hoče vkup držati zemljišče, katero je dobil od očeta.

Koroško. Kakor se hvali, snuje nemški »bauernbund« tudi slov. kmetom nove zanjke, da jih vloví v svoje namene — izdaje namreč »Kmečki list«, ki naj dela med slov. kmeti za nemštvo in nejevero. Upamo pa, da se naši kmetje ne vjamejo v te zanjke, ali kaj vemo? Človek se nagiba na hudo.

Kranjsko. Že zdavno vemo, da je slov. liberalci veliko nevarnejši za naše ljudstvo, kakor pa tujec, posebno če ta ne govori slovenski. Kar pa vidimo naše dni v Ljubljani, to nas potrjuje še bolj v naši misli. »Narodna stranka« namreč hoče biti edino še iz dna slovenska, in vendar hodi sedaj ne samo z nemškutariji, ampak tudi s socialisti, tedaj z ljudmi, ki so se zapri-segli zoper vse, kar nam je doslej še drago in milo: zoper sv. vero, slov. jezik in posestvo. Njim pa so odprta vrata v »Narodni dom«, a stavimo, da bi bila zaprta n. pr. katoliškemu shodu; saj so bili jih zaprli celo slov. kmetom, ko so ga odprli tudi na stroške slovenskih kmetov!

Primorsko. Trgovci v Gorici, skoraj vsi liberalci in irendentovci, vabijo sedaj slov. kmete iz okolice jako ljubeznivo v svoje prodajalnice, a v času volitev so jih zaničevali ter jih kot na pol roparje razkričali, ker niso marali voliti, kakor so jim oni narekovali. No, sedaj pač čutijo, da ni groša, če jim ga slov. kmet ne prinese. — V Trstu so vendar-le Lahí v zadregi sedaj, ko so možje iz okolice črno na belem v svojem ugovoru